

Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1992

Age and sex ratio among raptors migrating past the Falsterbo peninsula in the autumn of 1992

Nils Kjellén

Meddelande nr 156 från Falsterbo Fågelstation

För sjunde året i följd studerades rovfågelsträcket i Falsterbo med ambition att bestämma kön och ålder hos så stor andel av fåglarna som möjligt. Bakgrund för projektet och resultat från de fem föregående åren har tidigare publicerats i Anser (Kjellén 1988, 1989, 1990B, 1991, 1992A), medan en utvärdering av de fem första åren publicerats i Ornis Scandinavica (Kjellén 1992B). Projektet administreras av författaren och har under året finansieras med anslag från Nils Olof Berggrens fond.

Fältarbete och bearbetning

Under perioden 1 augusti till 20 november kunde daglig bevakning av sträcket upprätthållas. Räkningar har skett från gryningen och så länge något påtagligt sträck noterats. Observationsplats har, främst på grund av vindriktningen, valts så att en så stor del av sträcket som möjligt kunnat studeras närmare. Detta innebar i många fall förflyttningar mellan olika observationsplatser under dagen. Som räknare har främst författaren och Anders Jönsson, Lund, fungerat, oftast tillsammans. Klaus Malling Olsen, Köpenhamn, fungerade som avlösare ett antal enskilda dagar. Enstaka rovfågelsobservationer noterade i samband med studier av måsfågelsträcket i slutet av juli har inte medtagits i årssummorna. Under november då rovfågelsträcket var ovanligt matt har dagssummor erhållits från Gunnar Roos, som sköter de standardiserade räkningarna i SNV:s regi, för flertalet dagar. Dessutom har ett flertal besökande ornitologer hjälpt till under enstaka dagar. Alla inblandade tackas för sin medverkan.

Resultat och diskussion

I tabell 1 redovisas det totala antalet köns- och åldersbestämda, respektive obestämda exemplar för alla regelbundna arter under hösten. Liksom tidigare år har de obestämda exemplaren fördelats efter bestämd procent i varje 10-dagarsperiod, om andelen bestämda exemplar varit tillräckligt hög (se Kjellén 1988 för diskussion!). Tabell 2 jämför totalsummor och ungfågelsandel åren 1986-1992. Antalen från 1991 (Kjellén 1992A) har kompletterats med siffror för perioden 11-20 november (Gunnar Roos), medan de fåtaliga exemplar som räknades i juli inte medräknats i summan för jämförbarhets skull. Årets mediandatum för olika kategorier redovisas i anslutning till figurerna under varje art nedan. Jämförande mediandatum från alla sju åren har sammanställts i tabell 3.

I stark kontrast till närmast föregående år var senvåren och försommaren 1992 ovanligt varm och nederbördsfattig främst i den södra delen av Skandinavien. Detta torde ha resulterat i en relativt god ungfågelsproduktion hos flertalet

Tabell 1. Antalet inräknade rovfåglar av olika kategorier i Falsterbo hösten 1992.
Number of raptors of different categories at Falsterbo in the autumn of 1992.

	Adulta			Juvenila			♀-f	Obest	Totalt
	♂	♀	Σ	♂	♀	Σ			
Bivråk	567	498	6088			555		602	7245
Brunglada			3						3
Glada			124			354		29	507
Havsörn			8			8		2	18
Brun kärrhök	60	72	132			602	19	41	794
Blå kärrhök	26	36	62			69	35		166
Ängshök	3	4	7			8			15
Duvhök	5		5	31	20	74			79
Sparvhök	161	126	287	243	365	608		8420	9315
Ormvråk			1988			1593		5698	9279
Fjällvråk	120	147	404			99		98	601
Fiskguse	37	27	85			74		127	286
Tornfalk	22	28	65			154		93	312
Stenfalk	5	4	9			33	62	60	164
Lärkfalk			5			25		13	43
Pilgrimsfalk	8	11	21	2	2	4		1	26

Tabell 2. Totalsummor och andel ungfåglar för olika arter 1986-1992.
Totals and percentage of juveniles of different species 1986-1992

	1986	% juv	1987	% juv	1988	% juv	1989	% juv	1990	% juv	1991	% juv	1992	% juv
Bivråk	6858	37	3959	6	6954	4	7357	9	3794	7	2738	18	7245	8
Brunglada	1	-	10	20	7	0	5	0	15	40	12	8	3	0
Glada	291	84	243	75	313	89	499	83	452	86	664	80	507	75
Havsörn	5	40	3	33	7	71	5	20	13	15	13	31	18	44
Brun kärrhök	261	74	281	74	444	74	729	79	724	81	915	78	794	82
Blå kärrhök	342	65	150	75	180	62	356	55	263	40	261	58	166	57
Ängshök	3	0	4	50	6	67	13	54	19	58	8	13	15	53
Duvhök	30	100	31	100	15	93	19	89	43	100	106	84	79	94
Sparvhök	15712	-	14722	79	11379	78	16069	77	14439	83	17240	77	9315	86
Ormvråk	7094	31	10770	36	11914	51	13264	37	13410	36	8251	34	9279	43
Fjällvråk	1367	27	1480	34	852	29	955	28	947	6	837	16	601	19
Kungsörn	1	-	1	-	3	-	1	-	3	67	4	50	3	67
Fiskguse	159	-	102	26	251	38	255	56	239	66	266	40	286	47
Tornfalk	374	70	478	68	388	73	606	68	420	70	609	65	312	71
Aftonfalk	3	100	1	0	2	50	0		0		0		3	100
Stenfalk	272	-	242	88	228	87	158	83	205	93	183	85	164	86
Lärkfalk	71	94	29	100	36	89	48	83	32	81	39	85	43	81
Pilgrimsfalk	28	42	15	29	20	35	28	64	15	33	23	4	26	15
Jaktfalk	3	100	0		0		1	100	0		0		1	100

fågelarter. Att döma av siffrorna från Falsterbo klarade sig rovfågarna förhållandevis bra, då ungfågelsandelen var relativt hög för flertalet arter (Tab 2). Generellt tycks det ha gått betydligt sämre för de nordliga arterna blå kärrhök, fjällvråk och stenfalk. Dominerande ostvindar under en stor del av hösten och ett tidigt kallluftsgenombrott i oktober gjorde emellertid att årssummorna blev ovanligt låga för flera arter (Tab 2). I augusti då sträckvädet generellt var mer lämpligt erhöles dock goda siffror för t. ex. bivråk. Efter förhållandevis höga antal i november 1991 var sträcket i år mycket magert i denna månad. Glädjande nog tycks den positiva trenden för ovanligare häckfåglar som havsörn, ängshök och pilgrimsfalk fortsätta. Sträckförloppet var i stort sett normalt för flertalet arter, men på grund av sämre sträckväder i slutet av september-oktober inföll mediandatum tidigare än normalt för en del ålderskategorier (Tab 3). Falsterbosiffrorna låg allmänt klart över motsvarande räkningar vid Stevns klint på den danska sidan av Sundet, varifrån dagssiffror vänligen tillhandahållits av Tim Andersen. Bevakning upprätthölls här framförallt i samband med lämpligt sträckväder: fyra dagar i juli, 12 dagar i augusti, 16 dagar i september, 15 dagar i oktober samt tre dagar i november. Generellt var täckningen något sämre än tidigare år och bevakning saknades även enstaka större sträckdagar. En ovanligt stor andel av ormvråkarna tycks liksom närmast föregående år ha valt att passera Öresund uppe i norra delen vilket gav höga antal vid Hellebäck (norr om Helsingör) jämfört med Falsterbo. Siffror från Hellebäck har erhållits från Brian Rasmussen.

Uppträdandet vid Falsterbo redovisas uppdelat på 10-dagarsperioder för varje art. I diagrammet har äldre fåglar (2K+) angetts uppåt och juvenila nedåt. Mediandatum (Md) anger det datum då 50 % av årets sträck passerat och (N) det beräknade totalantalet av en viss kategori. I de flesta fall har även ett så kallat kumulativt diagram konstruerats. Av det framgår hur stor andel (%) av totalsumman av olika köns- och åldersgrupper som passerat vid en viss tidpunkt.

Bivråk *Pernis apivoris*

Även om enstaka bivråkar noterades redan i slutet av juli var antalen låga fram till den 19 augusti, då 394 ex passerade. En sedvanlig topp av adulta fåglar kom 28 augusti då 1646 inräknades i frisk sydvind. Sträcket var sedan bra under en dryg vecka med en ny topp på 828 respektive 1047 ex den 3-4 september. Även dessa dagar var vinden frisk mellan SSV och VSV. När de gamla bivråkarna väl bestämmer sig för att flytta är det inte mycket som kan stoppa dem och tidvis skedde utsträcket i flock en meter över de upprörda vågorna. Det verkar snarast vara så att man ser fler i Falsterbo vid sämre väderlek medan sträcket i soligt väder med svag vind går högt och så långt i söder att fåglarna ibland inte kan urskiljas från halvön. Detta kan vara en förklaring till den förhållandevis stora variationen mellan åren. Under de sju åren har antalet adulta pendlat mellan 2240 (1991) och 6689 (1989) ex. Årets siffra ligger liksom totalsiffran strax under den högsta noteringen (Tab 2). Enligt de standardiserade räkningarna visar bivråken generellt en klart minskande trend i Falsterbo sedan 1973 (Roos 1991A). Det är möjligt att den omfattande vårjakten på Malta skulle kunna vara en bidragande orsak till denna minskning (Fenech 1992). Den genomsnittliga andelen ungfåglar i Søgaard och Østerbys (1989) räkningar perioden 1975-86 var 11 %, att jämföras med ett medeltal på 13 % i denna räkningsserie. Detta tyder inte på att ett försämrat häckningsresultat skulle ligga bakom minskningen.

Vid Stevns klint räknades den högsta dags-siffran, 1151 ex, den 28 augusti. I september saknades räknare den 3:e medan endast 130 ex bokfördes följande dag. Generellt var antalen klart lägre än i Falsterbo med en totalsumma på endast 2700 ex. Sydvinden i slutet av augusti var sannolikt orsaken till den hittills högsta årssiffran vid Hellebäck med 1667 sträckande, varav hela 1030 passerade den 30 augusti.

Av drygt tusen könsbestämda adulta bivråkar var 53 % hanar, vilket liksom tidigare tyder på en liten övervikt av hanar. Mediandatum för könen skilde sig inte åt.

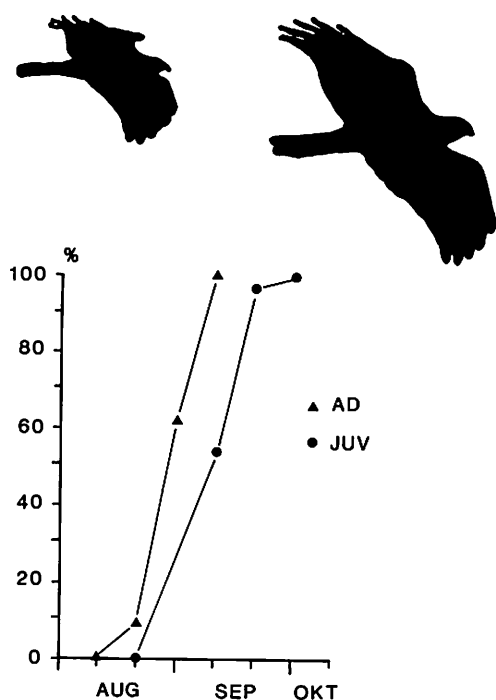
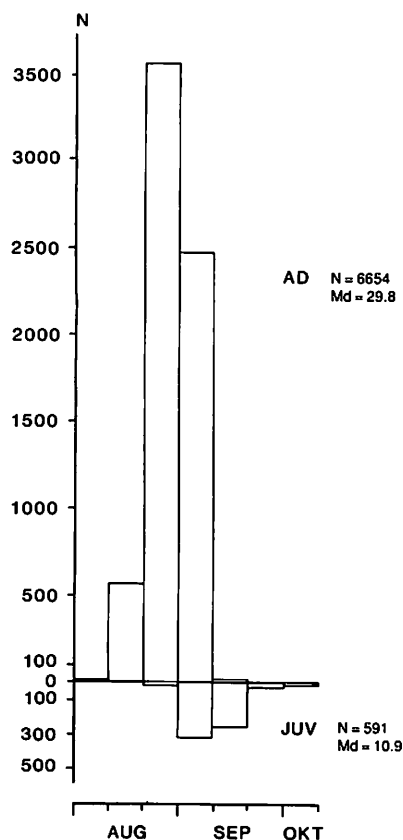
Tabell 3. Mediandatum för olika köns- och ålderskategorier 1986-1992. Om könen ej separerats vissa år anges den samlade medianen under hanar.

Median date of different sex- and agecategories 1986-1992.

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Bivråk, ad	30.8	30.8	28.8	26.8	24.8	27.8	29.8
Bivråk, juv	12.9	17.9	5.9	9.9	13.9	19.9	10.9
Brunglada, ad					11.9	26.8	28.8
Brunglada, juv					26.8	21.9	
Glada, ad	24.9	29.9	2.10	29.9	17.10	7.10	23.10
Glada, juv	24.9	29.9	2.10	24.9	27.9	28.9	18.9
Havsörn, äldre						25.10	3.10
Havsörn, juv						25.10	3.10
Brun kärrhök ♂	9.9	15.9	5.9	26.8	28.8	6.9	4.9
Brun kärrhök ♀	9.9	31.8	27.8	27.8	26.8	29.8	24.8
Brun kärrhök, juv	8.9	1.9	30.8	27.8	26.8	28.8	20.8
Blå kärrhök ♂	20.9	27.10	30.9	8.9	26.8	27.9	12.9
Blå kärrhök ♀	18.9	17.9	15.9	27.8	26.8	7.9	11.9
Blå kärrhök, juv	24.9	29.9	2.10	29.9	8.10	28.9	10.10
Ängshök ♂					26.8	25.8	20.8
Ängshök ♀						21.8	19.8
Ängshök, juv					24.8	27.8	29.8
Duvhök, ad						6.11	31.10
Duvhök, juv ♂	1.11	26.10	30.10	31.10	2.11	26.10	23.10
Duvhök, juv ♀						7.11	13.10
Sparvhök, ad ♂		17.10	19.10	24.10	16.10	4.11	20.10
Sparvhök, ad ♀		13.10	3.10	23.10	16.10	12.10	18.10
Sparvhök, juv ♂		21.9	1.10	25.9	1.10	22.9	13.9
Sparvhök, juv ♀		16.9	7.9	6.9	2.9	30.8	5.9
Ornvvråk, ad	18.9	29.9	11.10	27.9	27.9	7.10	29.9
Ornvvråk, juv	5.10	17.10	11.10	30.9	17.10	20.10	7.10
Fjällvråk ♂	25.9	17.10	11.10	5.10	12.10	7.10	2.10
Fjällvråk ♀				29.9	8.10	7.10	2.10
Fjällvråk, juv	4.10	18.10	11.10	30.9	17.10	7.10	10.10
Fiskgjuse, ad		25.8	28.8	22.8	24.8	21.8	26.8
Fiskgjuse, juv		1.9	30.8	27.8	27.8	26.8	28.8
Tornfalk ♂		17.9	8.9	3.9	29.8	16.9	10.9
Tornfalk ♀					25.8	31.8	11.9
Tornfalk, juv		17.9	5.9	4.9	28.8	16.9	7.9
Stenfalk, ad		10.10	22.9	8.9	8.9	16.9	12.9
Stenfalk, juv	18.9	20.9	22.9	18.9	29.9	19.9	13.9
Lärkfalk, ad	2.9	-	24.8	27.8	25.8	19.8	30.8
Lärkfalk, juv	15.9	19.9	7.9	8.9	29.8	14.9	13.9
Pilgrimsfalk, ad	15.9	14.9	31.8	3.9	2.9	12.9	7.9
Pilgrimsfalk, juv	17.9	28.9	21.9	20.9	1.10	20.9	2.10

Såväl negativa som positiva rapporter om getingförekomsten i södra Sverige rapporterades under sommaren i radio. Tjernberg (1990) har visat att bivråken är helt beroende av getingbon för att kunna föda upp sina ungar. Det dåliga häckningsutfallet 1988 visade

emellertid att en varm och solig sommar inte nödvändigtvis resulterar i en rik getingförekomst (Kjellén 1989). Totalt 591 ungfåglar utgör 8 % av årets sträckare, vilket inte är särskilt mycket jämfört med övriga år (Tab 2). Då unga och gamla bivråkar har tydligt sepa-

Figur 1. BIVRÅK *Pernis apivoris*

rerade sträcktoppar och antalet adulta varierar så mycket mellan olika år torde det vara mer rättvisande att jämföra med ett medeltal för flera år. I genomsnitt sträckte 4828 gamla bivråkar under sjuårsserien och jämfört med denna siffra utgjorde ungfågarna 35, 4, 6, 12, 5, 9 och 11 procent åren 1986-92. Detta innebär att 1989 och 1992 framstår som relativt goda år medan 1986 fortfarande står i en klass för sig. I en studie av häckande bivråk i Dalsland under 1992 producerade 12 par ett genomsnitt på 1,0 flygga ungar, vilket får betraktas som ett gott resultat (Ilmo Södergren i brev). Årets mediandatum inföll den 10 september vilket innebär en mer normal passage jämfört med fjolårets försenade sträck.

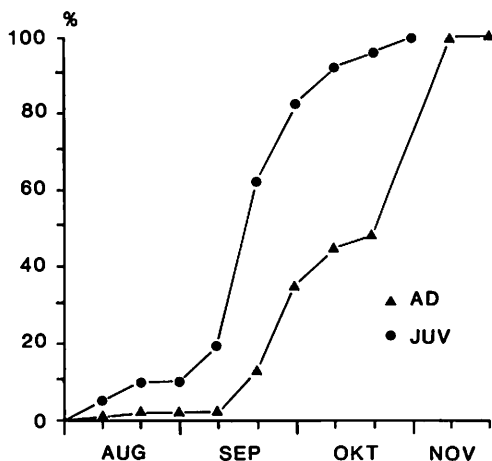
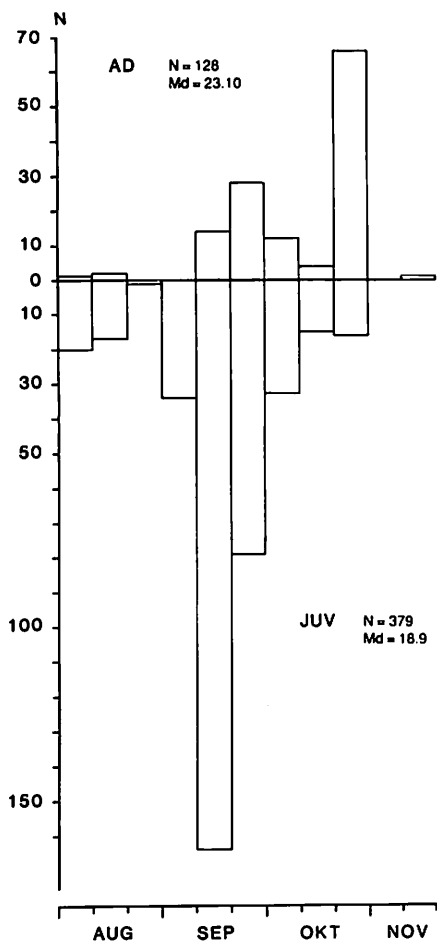
Brunglada *Milvus migrans*

Efter två år med förhållandevis höga siffror noterades endast tre sträckande brunglador. Dessa passerade 1 augusti, 28 augusti och 5

september och samtliga var adulta. Av totalt 53 brunglador under sjuårsserien utgjordes endast 9 (13%) av ungfåglar. Detta är en jämförelsevis låg siffra vilket kanske kan tolkas som att ingen regelbunden häckning äger rum i Sverige. Vid Stevns klint inräknades hela fem brunglador under året, den senaste så sent som den 27 oktober.

Glada *Milvus milvus*

Jämfört med fjolårets rekordantal blev årets gladsträck något av en besvikelse. Redan i början av augusti passerade en del ungfåglar men antalen var som vanligt låga denna månad. I samband med bra sträckväder kom en tidig sträcktopp i mitten av september med 48 ex den 17 september och 105 ex följande dag. Under slutet av september och början av oktober som normalt utgör den bästa sträcktiden var emellertid gladorna fåtaliga med som mest 50 sträckande den 29 september. Detta får

Figur 2. GLADA *Milvus milvus*

tillskrivas det mera olämpliga sträckvädret under denna period med mycket ostvindar vilket uppenbarligen innebar att fåglarna passerade utom synhåll från Falsterbohalvön. Annars är gladan den art där utsträcket är mest koncentrerat till Falsterbo och Sylvén (1987) har visat hur väl sträcksiffrorna speglar beståndsutvecklingen i Sverige. En mindre topp av främst äldre glador passerade på senhösten med 29 ex den 25 oktober och 30 ex två dagar senare. Vid Stevns inräknades som mest 108 ex den 18 september, men årssumman slutade på 274 glador.

Den tidsmässiga skillnaden mellan gamla och unga glador blev i år ovanligt tydlig. Ungfåglarnas mediandatum inföll i samband med sträcktoppen den 18 september medan de adulta kulminerade mer än en månad senare

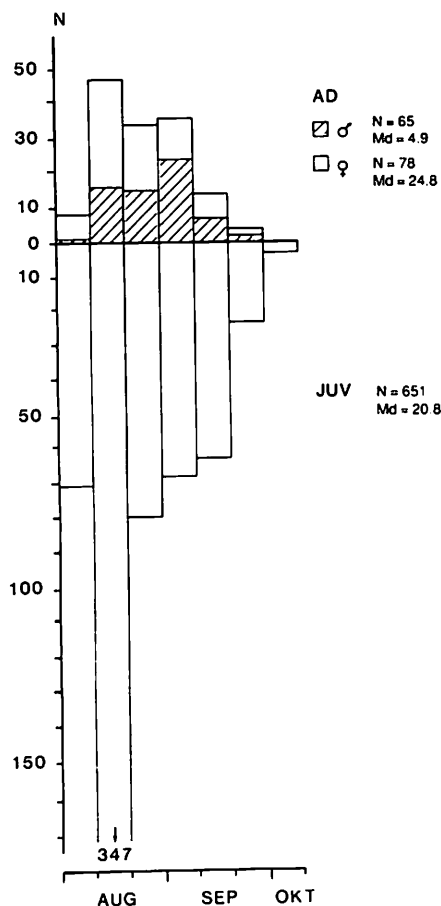
den 23 oktober. Av de bokförda adulta gladorna var några med säkerhet 2K, dvs födda året innan, men sannolikt var denna andel i verkligheten större. Studier av det häckande beståndet i Skåne visar på en fortsatt god unghäcksproduktion (Per-Olof Andersson muntl.), varför den relativt låga ungfågelsandelen på 75 % snarast torde bero på att många ungfåglar valde andra sträckvägar i slutet av september-början av oktober. Det skånska beståndet torde i dagsläget omfatta minst 400 par efter en serie goda häckningssäsonger. Ännu torde inte den nedlagda vinterutfodringen i Fyledalen ha påverkat beståndet negativt, men vintern 1991/92 (den första utan utfodring) var ovanligt mild.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Sammanlagt 18 sträckande havsörnar innebär det bästa resultatet under sjuårsserien (Tab 2). Ökningen de senaste åren kan förmodas spegla en ökning i det fennoskandiska beståndet som ägt rum i sen tid. Av årets sträckare var 1 adult, 7 subadult (de flesta 2-3K), 8 juvenila och 2 yngre (subad. eller juv.). De i Östersjön häckande havsörnarna uppges vara stannfåglar (SOF 1990), varför de fåtaliga adulta sträckarna i Falsterbo liksom de som övervintrar i Skåne sannolikt främst härstammar från Lapp-

land och Finland. Liksom tidigare dominerade emellertid ungfåglar och yngre subadult i Falsterbo. Även vid Stevns noterades nytt årsbästa med 11 insträckande havsörnar. Av dessa sågs fyra i början av oktober uppenbarligen inte i Falsterbo.

Årets första sträckare, en yngre subad passerade redan den 10 augusti och ytterligare 2 noterades i första halvan av september. En liten sträcktopp noterades kring månadsskiftet september/oktober med som mest 4 ex den 3 oktober. Ytterligare sju utspridda havsörnar inräknades sedan fram till slutet av oktober. Mediandatum för såväl ungfåglar som subadult inföll den 3 oktober vilket är ovanligt tidigt. Räkningarna från tidigare år visar en tidigare passage av juvenila jämfört med äldre havsörnar, men materialet är litet.

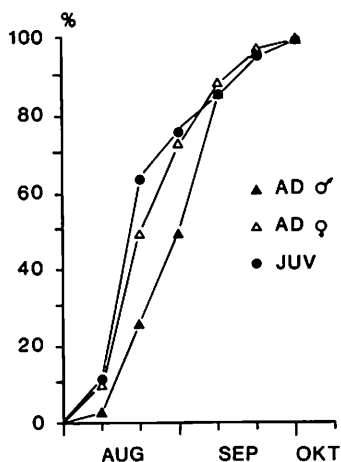

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Redan i slutet av juli noterades fyra sträckare och i första augustidekaden passerade 70 ex. Detta var ovanligt många men den bruna kärrhöken är oftast den rovfågel som dominerar i början av augusti. Även sträcktoppen kom tidigt med 169 ex den 19 augusti och 181 ex följande dag. Detta är de högsta siffror som någonsin inräknats i Falsterbo. Vid Stevns räknades 123 respektive 122 insträckande dessa båda dagar. I slutet av augusti och september var antalen, sannolikt beroende på sämre sträckväder, mindre imponerande med som mest 63 sträckare 29 augusti och 57 dito den 5 september. Oftast ligger siffrorna från Stevns något under Falsterbos men en viss variation förekommer. Sålunda räknades 33 ex vid Stevns den 5 september medan man följande dag bokförde 23 sträckare mot endast 2 i Falsterbo. Sannolikt passerade flertalet av dessa söder om Falsterbohalvön i den friska nordvästvinden. Årsumman slutade på 794 ex, endast överträffat av fjolårets rekordsumma på 915 fåglar (Tab 2). Vid Stevns summerades 496 bruna kärrhökar under säsongen, medan Hellebäck noterade nytt årsbästa med 149 sträckande.

Den högsta ungfågelsandelen hittills (Tab 2) antyder en fortsatt mycket god ungprodukt-

Figur 3. BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

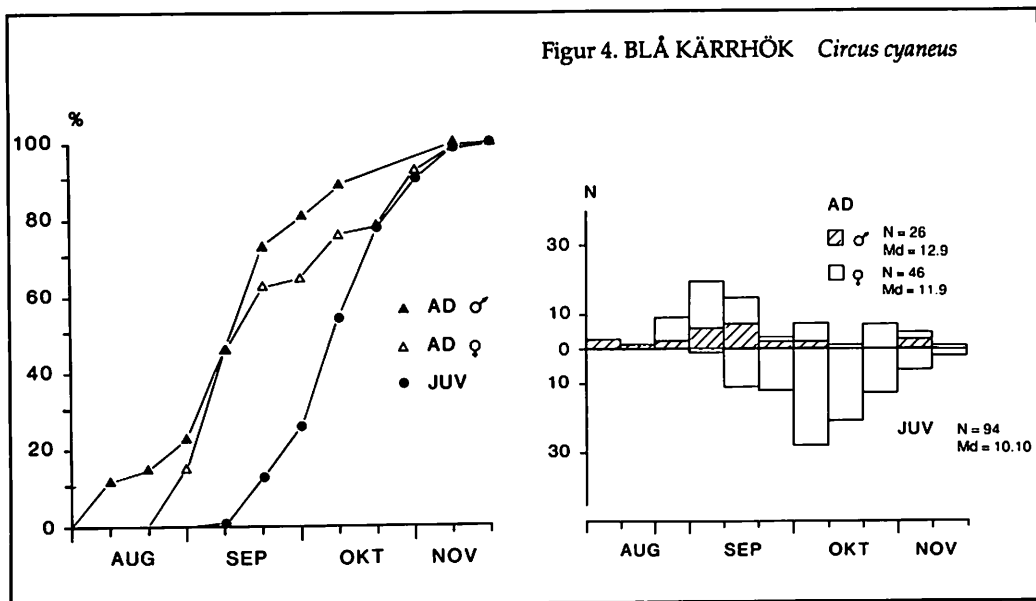
tion. Detta är helt klart en anledning till artens kraftiga ökning på senare år, vilket lett till att den nu är en vanligare sträckare än fjällvråken i Falsterbo! Mediandatum för ungfågarna inföll ovanligt tidigt medan motsvarande värden för de adulta kategorierna var mer normala. Liksom tidigare inföll sträcktopparna i ordningen ungfåglar, gamla honor och gamla hanar med mest uttalad skillnad mellan de senare två kategorierna. Den bruna kärrhöken är den enda afrikaflyttaren där de juvenila sträcker före de adulta fåglarna. Möjligen beror detta på att de gamla bruna kärrhökarna genomför en större del av ruggningen i Sverige jämfört med andra tropikflyttare som bivråk, ängshök, fiskgjuse och lärkfalk, men detta är något jag hoppas kunna kartlägga mer i detalj genom fortsatta studier.

Av de adulta bruna kärrhökarna utgjorde hanarna 45 % vilket är något mer än för tidigare år (41%). Av hanarna var så mycket som 23 % födda året innan (2K), och hade sannolikt inte häckat under året. De tycks dock återvända till häckningsområdet i stor utsträckning redan första sommaren. Dessa yngre hanar har tidigare kulminerat strax före de äldre fåglarna men i år inföll mediandatum en dag senare än för adulta hanar.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Vid Stevns sågs en insträckande blå kärrhök redan den 23 juli. I Falsterbo var antalen jämfört med de två föregående åren mycket låga under hela augusti, med totalt endast 13 sträckare. De adulta fåglarna uppvisade en liten topp i början av september men var i princip sparsamma hela säsongen. Även ungfågarna var fåtaliga med en relativt sen sträcktopp i början av oktober. Högsta dagssumma inskränkte sig till blygsamma 11 ex den 11 oktober. Vid Stevns räknades 26 ex den 18 september mot endast 9 ex i Falsterbo. Denna dag rådde svaga vindar från sydostsektorn och sträcket passerade halvön på bred front. Den blå kärrhöken är en av de mest utpräglade bredfrontsflyttarna i Falsterbo vilket leder till att dagssiffrorna jämfört med Stevns generellt skiljer sig mer än för andra arter. Ett glest sträck fortsatte hela perioden med totalt 14 ex i november, då arten var förhållandevis talrik jämfört med övriga rovfåglar. Årsumman på 166 ex är den näst lägsta under sjuårsserien (Tab 2) och även vid Stevns var antalet lägre än vanligt (103 ex).

Ungfågelsandelen på 57 % innebär ett genomsnittligt värde, men är starkt beroende av det låga antalet adulta fåglar under året. Den

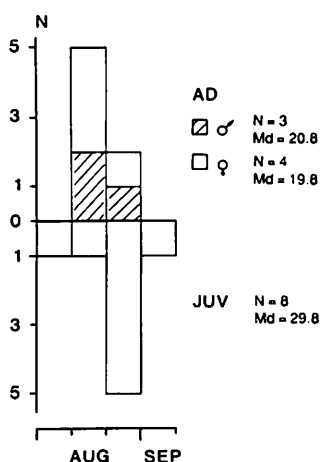
blå kärrhöken tycks liksom under fjolåret ha haft bättre lycka med häckningen än fjällvråken, den andra nordliga gnagarspecialisten.

Mediandatum för honor (11.9) och för hanar (12.9) innebär relativt genomsnittliga värden. Framförallt för hanar har emellertid variationen mellan olika år varit stor (Tab 2). Ungfåg-larna kulminerade ovanligt sent, den 10 oktober, vilket sannolikt kan förklaras av mindre lämpligt sträckväder i slutet av september och mer koncentrerat utsträck i samband med den ovanligt tidiga köldknäppen i oktober.

Andelen hanar bland de äldre fåglarna var 36 % vilket kan jämföras med mellan 30 och 44 % för de första sex åren. Hos både brun och blå kärrhök verkar det råda en sned könsfördelning som kanske kan förklara den relativt höga frekvensen av polygami hos dessa arter. Inga 2K-hanar kunde urskiljas vilket sannolikt främst beror på att dessa generellt är svårare att separera jämfört med brun kärrhök.

Ängshök *Circus pygargus*

Totalt 15 sträckande ängshökar innebär en förhållandevis hög siffra och trenden i Tab 2 är tydligt stigande. Tågordningen var liksom tidigare honor, hanar och sist ungfåglar vilket, även om materialet är litet, överensstämmer med tidigare år (Tab 3) och ansluter väl till övriga tropikflyttare

Figur 5. ÄNGSHÖK *Circus pygargus*

Ungfågelsandelen har de flesta år varit hög, vilket förhoppningsvis speglar en god ungprouktion hos det lilla svenska beståndet. Av fyra insträckande ängshökar vid Stevns sågs åtminstone en inte i Falsterbo.

Stäpphök *Circus macrourus*

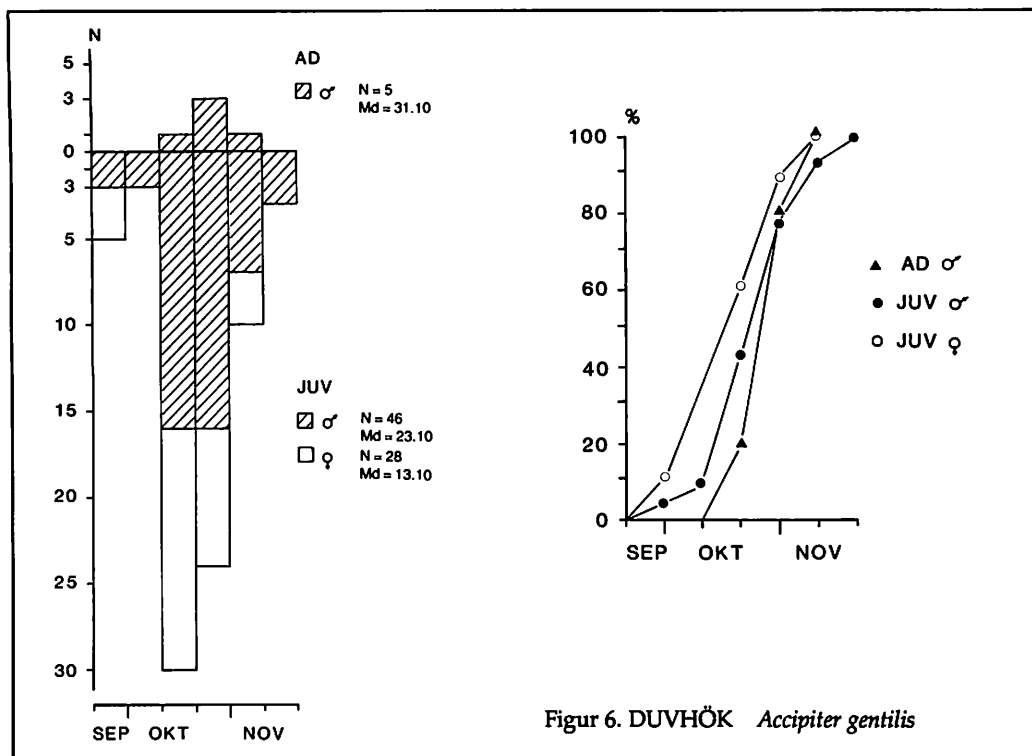
Den 30 augusti passerade en 2K hane såväl Falsterbokanalens som Fyren. Detta torde vara den första fjolårsfågel som setts i Falsterbo. En adult hane sträckte ut vid Nabben den 11 september. Ytterligare en adult hane passerade Falsterbokanalens den 15 september och sannolikt var det samma fågel som sträckte ut vid Nabben på morgonen följande dag. Tre fåglar är klart över genomsnittet. Ännu har ingen hona identifierats under sjuårsserien.

Dessutom vände en ung stängshök den 7 september medan en annan sträckte ut vid Nabben den 11 september. Sistnämnda dag sträckte en ung stäpphök in vid Stevns 40 minuter senare, medan ingen av hanarna ovan registrerades där.

Duvhök *Accipiter gentilis*

Fjolårets rekordsiffra har med hjälp av siffror från de standardiserade räkningarna från andra dekaderna i november stigit till 106 ex där adulta hanar utgjorde 16 % (Tab 2). Årets första duvhök sågs redan den 30 augusti men något utsträck noterades inte i Falsterbo förrän den 28 september. Vid Stevns bokfördes emellertid tre insträckare tidigare i september och vid Hellebäck sträckte en duvhök redan den 30 augusti. En första sträcktopp i samband med kallluftsgenombrottet kom redan den 13 oktober då 17 ex passerade. Sista oktoberdekaden inräknades 27 duvhökar spridda på ett flertal dagar, medan antalen i november var förhållandevis låga. Årsumman på 79 ex är den näst högsta hittills och sannolikt speglar de ökande sträckssiffrorna i Falsterbo (Tab 2) en populationstillväxt i Fennoskandien. Vid Stevns där bevakningen var sämre under senhösten räknades totalt endast 19 insträckare, medan Hellebäck bokförde 39 duvhökar under säsongen.

Totalt fem gamla hanar innebär att andelen juvenila som vanligt var mycket hög. Hittills

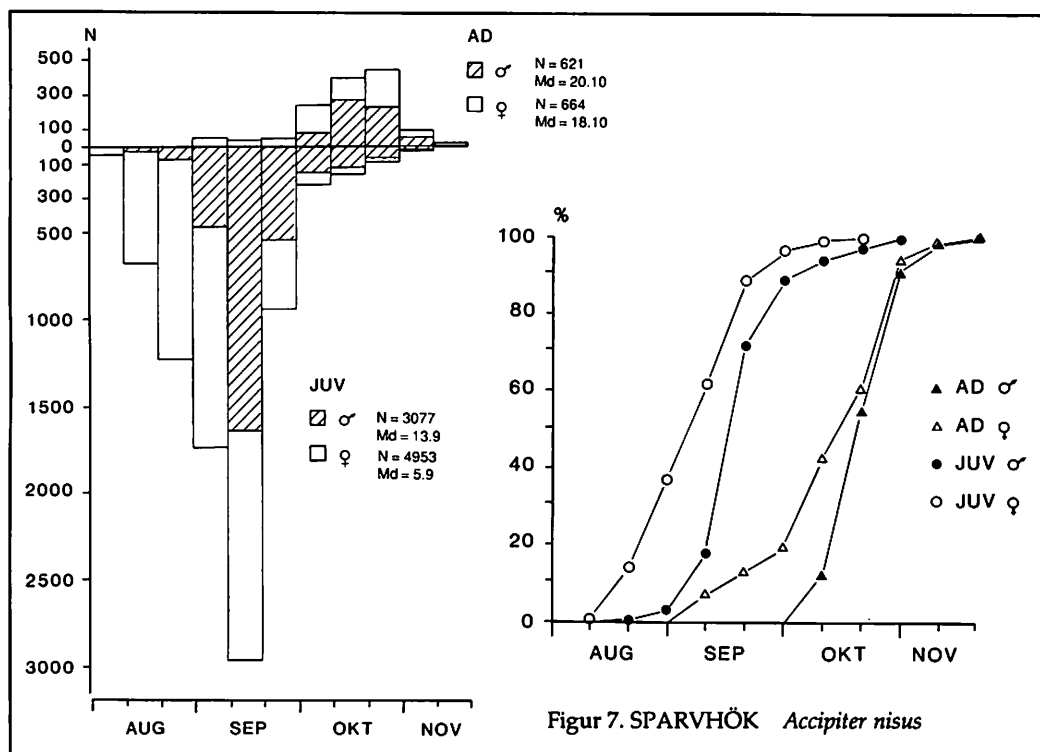
Figur 6. DUVHÖK *Accipiter gentilis*

har alla äldre duvhökar som noterats utgjorts av hanar. En analys av svenska och finska återfynd visar att ungfåglarna flyttar längre än de adulta och hanarna längre än honorna (Haukioja & Haukioja 1970). En majoritet av de sträckande ungfåglarna könsbestämdes med hjälp av storleken. Liksom tidigare dominerade hanarna klart också bland de unga duvhökarna (62 %) vilket sannolikt beror på att de mindre hanarna är mindre konkurrenskraftiga och därför tvingas att flytta något längre. Bland de duvhökar som fångas vid fasanerier på vissa nordostskånska gods dominerar de unga hanarna klart (Neideman & Schönbeck 1990).

Årets mediandatum visar på en tidig sträcktopp jämfört med tidigare år (Tab 3), sannolikt betingad av den tidiga köldknäppen i oktober. Som vanligt kulminerade de adulta fåglarna sist på säsongen. Mediandatum för de unga honorna inföll i motsats till fjolåret tio dagar tidigare än för de unga hanarna. Detta ligger mer i linje med övriga arter

Sparvhök *Accipiter nisus*

Efter en försiktig inledning i början av augusti steg antalen som vanligt mot slutet av månaden. Trots relativt gynnsamt sträckväder var emellertid siffrorna klart lägre än tidigare år. Efter en viss ökning i början av månaden kom en topp i mitten av september. Årets högsta dagsiffror var 653 ex den 11:e och 931 ex den 13 september, vilket är relativt blygsamt efter vad vi vant oss vid under de senaste åren. Vid Stevns räknades dock 1169 ex den 13:e och 749 ex den 18 september (då 443 ex sågs i Falsterbo). Båda dessa dagar karakteriserades av bredfrontsträck i svaga vindar från sydostsektorn. Generellt var annars dagsiffrorna vid Stevns klart lägre än i Falsterbo. Den sedvanliga toppen av unga hanar i slutet av september uteblev nästan och även under oktober-november var antalet sträckande sparvhökar förvånansvärt lågt. Detta resulterade i den lägsta årssiffran under sjuårserien (9315 ex, Tab 2), vilket främst får tillskrivas olämpligt sträckväder. Även under de få dagarna med bättre väder i oktober var emellertid antalen förvån-

nansvärt låga. Vid Stevns, med betydligt färre räkningsdagar, summerades 4433 ex under hösten.

Mediandatum för de unga honorna inföll som vanligt i början av september medan de unga hanarna, på grund av låga antal i slutet av september och början av oktober, kulminerade ovanligt tidigt (Tab 3). Dessa låga siffror var också orsaken till att hela 62 % av de juvenila sträckarna utgjordes av honor. Utslaget på flera år är könskvoten betydligt jämnare. Trots relativt låga antal kom sträcktoppen för de adulta sparvhökarna vid normal tid. Mediandatum för honorna inföll således den 18 oktober och för hanarna två dagar senare. Könskvoten för de vuxna fåglarna var jämnare med 52 % honor.

Åtminstone delvis som en följd av de låga siffrorna under senare delen av hösten blev ungfågelsandelen på 86 % den högsta hittills. Annars har denna andel trots olika sträcktoppar för unga och gamla sparvhökar inte varierat särskilt mycket mellan enskilda år (Tab 2). Sparvhöken tycks för närvarande ha en gene-

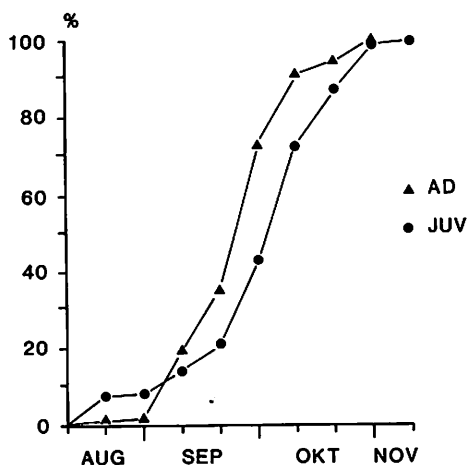
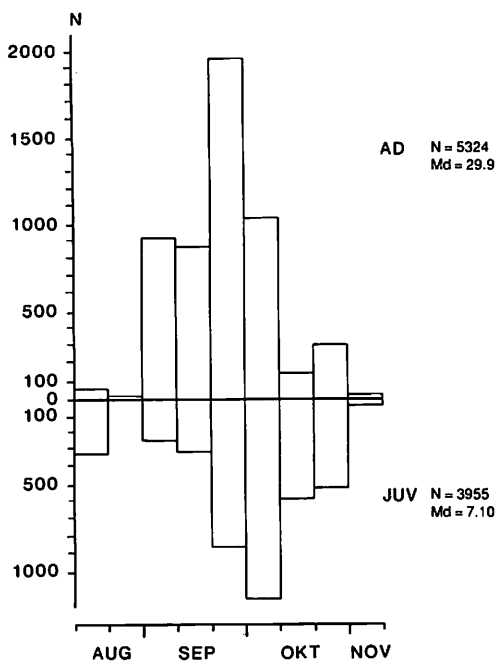
rellt god ungpåproduktion och populationen har ökat markant sedan bottenläget på 1960-talet (Roos 1991A+B).

Ormvråk *Buteo buteo*

Även ormvråken hade ett relativt dåligt år med totalt 9279 sträckande. Detta innebar i alla fall att den kunde göra sparvhöken rangen stridig som talrikaste sträckare. På 1950-talet var ormvråks-siffrorna i allmänhet betydligt högre än sparvhökens (Ulfstrand m. fl. 1974) medan detta endast inträffat en gång under denna sjuårsserie (Tab. 2).

En första liten topp, huvudsakligen bestående av ungfåglar, passerade 19-20 augusti. Huvudsträcket kom som vanligt inte igång förrän i början av september, då 746 ex noterades redan den 7:e. Antalen var sedan relativt låga fram till en urladdning den 29 september då 2231 ormvråkar räknades i Falsterbo och 2000 ex vid Stevns. Nästa topp kom i samband med köldknäppen i början av oktober då 1321 ex sträckte den 10:e. Antalen i slutet av oktober var förhållandevis låga och i november bok-

fördes endast ett fåtal ormvråkar. Siffrorna vid Stevns låg allmänt klart under Falsterbos med totalt 6151 ex under hösten. En höst med mycket ostvindar brukar innebära att proportionellt fler ormvråkar sträcker över norra delen av Öresund. Så var också fallet i år då man vid Hellebäck räknade drygt 12 000

Figur 8. ORMVRÅK *Buteo buteo*

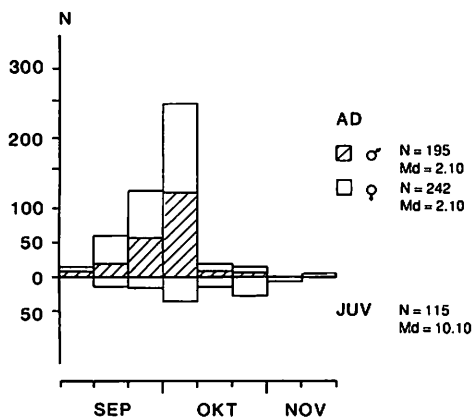
sträckare under hösten, vilket dock inte är exceptionellt mycket på denna lokal. Liksom i Falsterbo inföll sträcktoppen den 29 september då 3665 ex passerade.

Det tidsmässiga sträckförloppet var normalt med mediandatum för adulta den 29 september och för juvenila den 7 oktober. Sannolikt är det i första hand sträckvädret som avgör hur stor skillnaden i sträcktopp mellan åldersklasserna blir enskilda år (Tab 3). Då antalen i oktober snarast var lägre än normalt bör den jämförelsevis höga ungfågelsandel på 43 % kunna tolkas som bevis på en god ungproduktion (Tab 2). Det enda året med högre andel juvenila (1988) var sträcktoppen ovanligt sen vilket bör innebära att ungfågarna då var något överrepresenterade.

Liksom under 1990-91 separerades ormvråkar med en övervägande vit fjäderdräkt, s. k. "Börtingevråkar" från övriga, mörkare exemplar. För att klassas som vit krävdes att åtminstone hela undersidan var vit. Dessa vita exemplar, som är mycket sällsynta norr om Skåne, antas representera en sydlig population. De utgjorde 1.0 % av de bestämda adulta ormvråkarna och 2.1 % av de juvenila. Motsvarande siffror för de två föregående åren var något högre. Andelen vita bland de adulta varierade mellan 1 och 2 procent, med högre värden i mitten av augusti och i oktober. Bland ungfågarna ökade andelen till ett maximum på 5 % i mitten av oktober för att sedan sjunka något. Efter tre års studier förefaller det helt klart att andelen vita ormvråkar är avsevärt högre bland ungfågarna vilket bör betyda att proportionellt fler adulta vita (= sydliga ormvråkar) övervintrar. Kontroll av i Skåne övervintrande ormvråkar vintrarna 1986/87-1987/88 visade en klart lägre andel juvenila bland dessa än i Falsterbo närmast föregående höst (Kjellen 1990A). En ökande andel vita ormvråkar under senhösten indikerar ett senare sträck av den sydliga populationen men materialet är ännu väl litet för en statistisk analys.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Fjällvråken fortsatte sin nedåtgående trend och 601 sträckare innebär den klart lägsta siffran under sjuårsserien (Tab. 2). Årets låga siffror kan emellertid främst skyllas på ofördel-

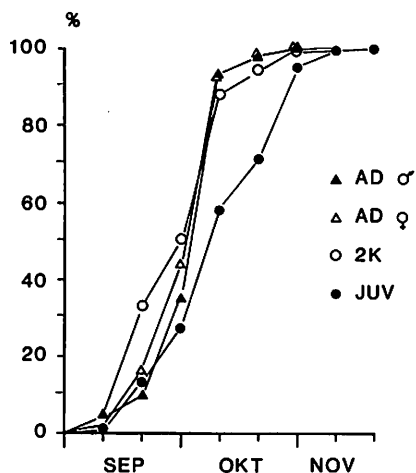

Figur 9. FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus*

aktigt sträckväder under slutet av september-oktober. De första adulta fåglarna dök upp i början av september. Högre antal noterades från den 29 september men sträcktoppen inskränkte sig till 182 ex den 2 oktober. Efter en mindre topp 10-12 oktober var antalen låga under senhösten. Insträcket vid Stevns speglar Falsterbosiffrorna väl med totalt 430 ex varav 145 ex passerade den 2 oktober.

Den koncentrerade passagen innebar att inga skillnader i mediantatum kunde iaktas mellan adulta hanar och honor, med toppen den 2 oktober. Däremot kulminerade 2K-fåglarna tidigare (30.9) och de juvenila senare (10.10), vilket överensstämmer med resultaten från tidigare (Tab 3). Tågordningen är den samma som för ormvårk, men skillnaderna mindre uttalade på grund av en snabbare passage.

Ungfågelsandelen steg något till 19 procent (Tab. 2), vilket antyder att fjällvråken haft en något sämre häckningssäsong än den andra nordliga smågnagarspecialisten, blå kärrhök. Andelen 2K-fåglar utgjorde 8 % jämfört med endast en procent föregående år. Dessa siffror speglar en ungfågelsandel på 6 % 1990 respektive 16 % 1991. Könsfördelningen bland de adulta fjällvråkarna var något ojämn med 55 procent honor. Tidigare år har hanarna övervägt något varför könskvoten förefaller att vara relativt jämn totalt sett.

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Trots rapporter om flera mindre skrikörnar i Näsbyholmsområdet under sommaren dröjde det ända till september innan någon visade sig i Falsterbo. Under perioden 5-9 september sågs 1-2 fåglar inne över halvön men troligen sträckte inte mer än 1 ex ut. Efter en period med sämre sträckväder passerade så 3 mindre skrikörnar den 17 september och samtliga noterades sträcka in vid Stevns. Följande dag sågs 1 ex dra förbi Falsterbokanalerna, vilket sannolikt var den fågel som sträckte in vid Stevns den 19 september. Årets senaste individ sträckte i Falsterbo den 30 september, ett relativt sent datum. Totalt uppträdde minst 6 olika mindre skrikörnar på halvön under hösten. Samtliga bedömdes vara subadulta och av dessa var två sannolikt 2K. Notabelt är att ingen ungfågel ännu noterats i Falsterbo.

Stäppörn *Aquila (rapax) orientalis*

Den 7:e, 19:e och 20:e augusti vände en örn, som från början antogs vara en mindre skrikörn, i Falsterbo. Typiska dräkt detaljer visade att det hela tiden rörde sig om samma fågel. Den sågs även i inlandet, främst i området Näsbyholm-Sillesjö, och efterhand stod det klart att det faktiskt rörde sig om en stäppörn som sannolikt befann sig i sitt fjärde levnadsår. Örnen var åter nere och vände den 5:e september för att sedan sträcka ut två dagar senare, då den även sågs insträckande vid Stevns. Den 7:e

september observerades även en mer typisk 2K stäppörn som vände i Falsterbo för att sedan inte noteras vidare.

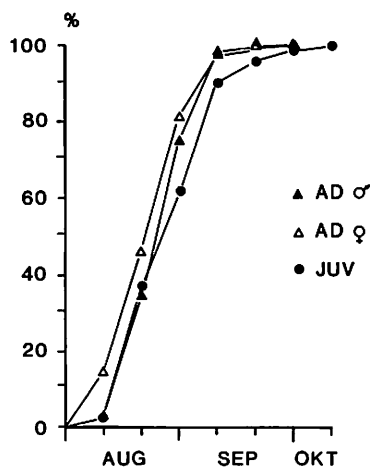
Kejsarörn *Aquila heliaca*

Efter att den hade passerat mellan den 16:e och 28:e september de flesta åren sedan 1986 gick man nu närmast och väntade på den gamla kejsarörnen, döpt till "Kejsar Frans". Den motsvarade förväntningarna och dök i år upp redan den 17 september. Trots bra sträckväder vände den emellertid tillbaka inåt landet. Mönstret upprepades även följande dag då den försvann mot nordost utan att ses mer i Falsterbo. Enligt muntliga uppgifter iaktogs en obestämd *Aquila*-örn insträckande söder om Köpenhamn den 18 september som skulle kunna ha varit kejsarörnen.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Kungsörnen var som vanligt fåtalig i Falsterbo och observationerna inskränker sig till en subadult som vände den 10:e och en sträckande samt en vändande juvenil den 12 oktober. Inga kungsörnar noterades vid Stevns klint och arten är de flesta höstar fåtaligare än mindre skrikörn i Falsterbo.

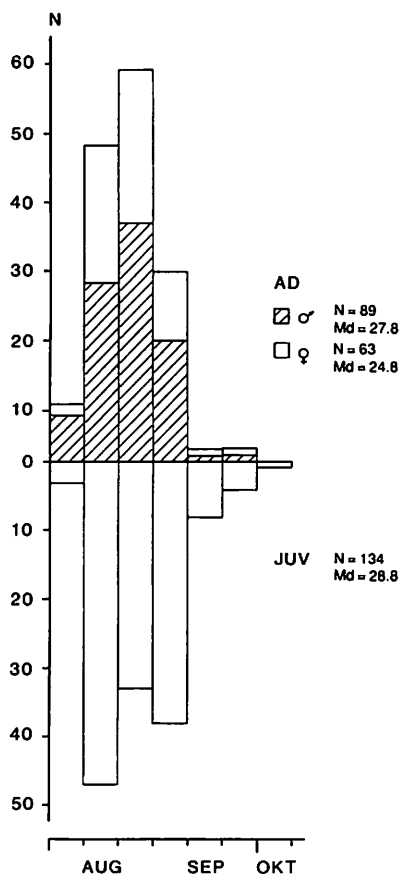
Figur 10. FISKGJUSE *Pandion haliaetus*

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Redan i slutet av juli passerade 8 adulta fiskgjusar, vilka dock ej medräknats i årssumman då inga regelbundna studier av sträcket bedrivs i denna månad. Sammanlagt 286 sträckare innebär den högsta siffran hittills (Tab 2) och populationsutvecklingen tycks för närvarande vara gynnsam. Sålunda visar den senaste inventeringen i Skåne på en fördubbling av fiskgjusebeståndet till 60 par 1992 (Gierow 1992). Ungfågelsandelen i Falsterbo har också varit hög flertalet år (Tab 2).

De högsta dagssummorna inräknades redan 19-20 augusti med 39 respektive 33 ex. Relativt höga antal passerade sedan under flera dagar fram till den 7 september. Efter detta datum sträckte endast mindre antal och den senaste fiskgjusen iaktogs den 2 oktober. Vid Stevns var antalen som vanligt klart lägre än i Falsterbo och årssumman slutade på 134 ex.

Som mest räknades 40 ex den 19 augusti. Annars var överensstämmelsen mellan enskilda dagar jämförelsevis dålig och den 20 augusti sågs endast 5 ex vid Stevns. Detta torde bero på att fiskgjusen skyggar mindre för vatten än flertalet arter och insträcket därmed blir mindre koncentrerat till Stevns. Totalt 100 sträckare vid Hellebäck betecknas som en ovanligt hög siffra.

Mediandatum den 26 augusti för de adulta och 28 augusti för de juvenila fiskgjusarna innebär normala värden. Liksom föregående höst separerades även könen hos de sträckande adulta fiskgjusarna så långt möjligt. Av 85 adulta könsbestämdes 75 %. Omräknat erhöles 59 % hanar vilket verkar vara rätt mycket och kan jämföras med 47 % hanar 1991. Vi har för könsbetämning främst tagit hänsyn till allmänstorlek (honan mer långvingad), förekomst av bröstband (generellt tydligare hos honan) och mängden svart på de undre större armtäckarna (bredare svart band hos honan). Mediandatum för de adulta honorna (24.8) inföll tre dagar före motsvarande datum för hanarna (27.8). Detta överensstämmer med förhållandet hos flertalet övriga arter (Kjellén 1992B).

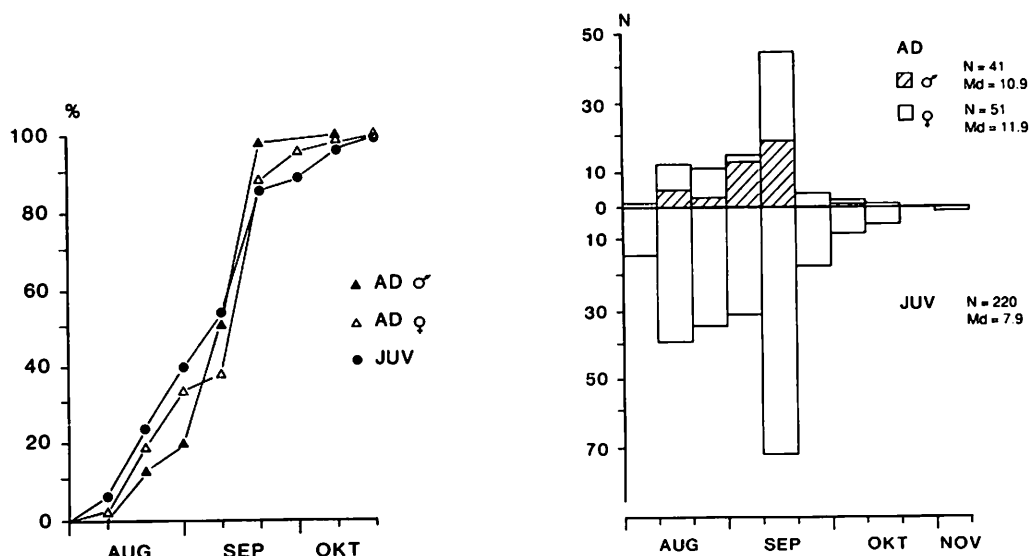
Tornfalk *Falco tinnunculus*

Tornfalken hade ett dåligt år med totalt 312 sträckare (Tab 2). Vid Stevns noterades 7 insträckande redan i juli. I Falsterbo var antalen låga i början av augusti. Mindre toppar inträffade 19-20 och 29-30 augusti samt 10-11 och 17-19 september, medan antalen under senhösten var mycket låga. Som mest räknades 38 sträckande den 11:e och 30 dito den 18 september. Vid Stevns noterades som mest 41 ex den sistnämnda dagen och summan slutade på 195 ex.

Trots högst varierande årssiffror har ungfågelsandelen varit förvånansvärt konstant med värden mellan 65 och 73 procent under sjuårs-serien (Tab 2). Detta skulle kunna tolkas som att det främst är rådande sträckväder som bestämmer koncentrationen till Falsterbo och/eller att ungpoduktionen är stabil.

Relativt låga antal i augusti och sträcktoppen i mitten av september medförde förhållandevis sena mediandatum för samtliga kategorier (Tab 3). För första gången kulminerade de adulta honorna före hanarna, även om skillnaden endast var en dag. Generellt sträcker honorna något tidigare än hanarna liksom hos

Figur 11. TORNFALK *Falco tinnunculus*

flertalet övriga arter, men variationen mellan enskilda år tycks vara stor. Utslaget på hela sjuårsserien finns heller inga signifikanta skillnader i sträcktid mellan ungfåglar och adulta. Honorna dominerade återigen bland de äldre tornfalkarna med 55 %, vilket åtminstone delvis beror på att fler hanar övervintrar i Sverige (Kjellén 1990A).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

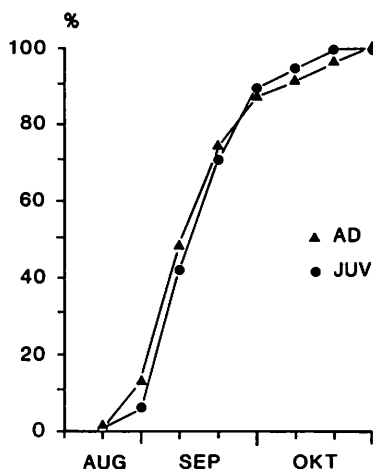
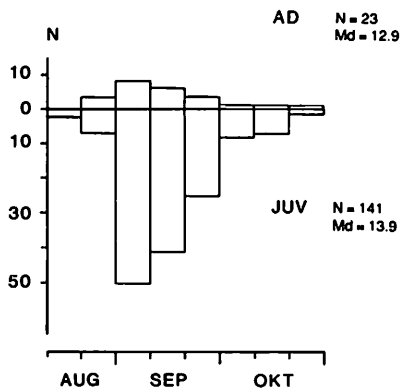
Aftonfalken har varit förvånansvärt fåtalig under sjuårsserien (Tab 2). Efter tre års frånvaro sträckte i år enstaka juvenila den 29 augusti samt den 10:e och 13 september. Ungfågla har utgjort 77 procent av totalt nio sträckande.

Eleonorafalk *Falco eleonora*

En av höstens stora begivenheter var den fjolårshane av ljus fas som sågs oregelbundet på Falsterbohalvön 19-24 augusti. Sistnämnda dag försvann den österut. Ett tidigare fynd har gjorts på halvön, då en ljus 2K-fågel iakttogs vid Skanörs ljungr den 4 september 1988 (SOF 1990).

Stenfalk *Falco columbarius*

De första stenfalkarna sträckte den 20 augusti och ytterligare tio ex passerade senare under månaden. I september steg antalet något med som mest 14 ex den 4:e och 19 ex den 10:e. Sammanlagt 164 sträckare innebär att även stenfalken hade ett dåligt år (Tab 2). Ännu sämre var det vid Stevns där endast 50 ex bokfördes och vid Hellebäck med totalt 37 sträckare. Ungfågelsandelen (86 %) var som vanligt mycket hög. Totalt bestämdes endast nio adulta fåglar medan en stor andel klassades som honfärgade (honor eller ungfåglar, Tab 1). De adulta kulminerade en dag tidigare än ungfågla vilken är mindre skillnad än tidigare år. Bland de få bestämda adulta hade honorna ett tidigare mediandatum än hanarna, något som även gällt tidigare. Jämfört med föregående år kom sträcktoppen relativt tidigt. Till detta bidrog ovanligt låga antal i slutet av september och början av oktober.

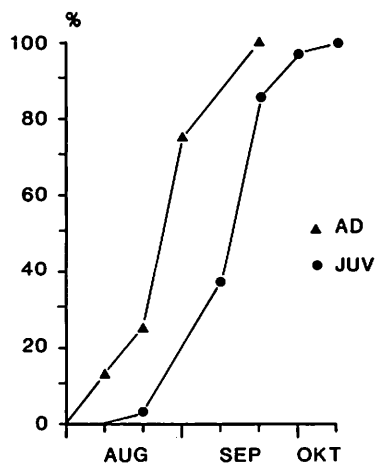
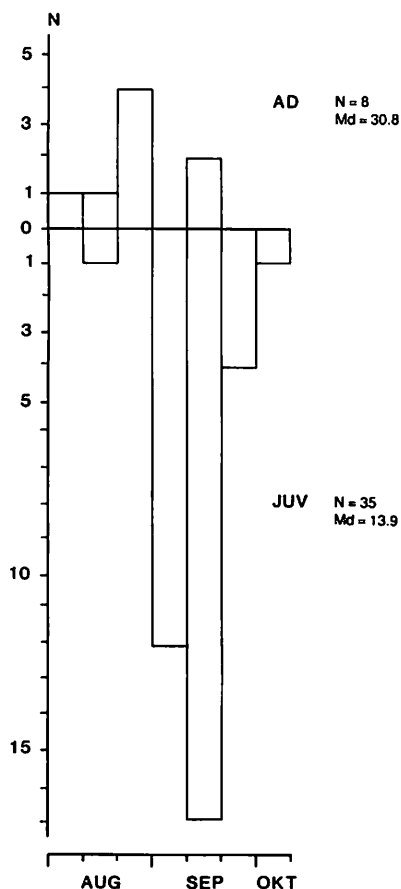

Figur 12. STENFALK *Falco columbarius*

Lärfalk *Falco subbuteo*

Totalt 43 lärfalkar innebär ett genomsnittligt resultat (Tab 2). Till detta kommer en fågel som sågs redan i juli. Det verkliga sträcket inleddes inte förrän den 20 augusti och toppen inföll under de två första septemberdekaderna. Högsta dagssiffra var 8 ex den 10 september och årets sista lärfalk passerade den 2 oktober. Vid Stevns inräknades sammanlagt 13 ex varav minst 4 inte sågs i Falsterbo. Mediandatum för adulta och juvenila var som vanligt väl åtskilda men inföll för båda kategorierna något senare än normalt. Liksom hos stenfalken dominerar ungfågla fullkomligt och årets 81 procent ligger något under medeltalet för

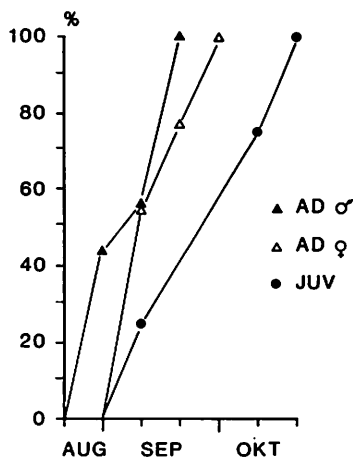
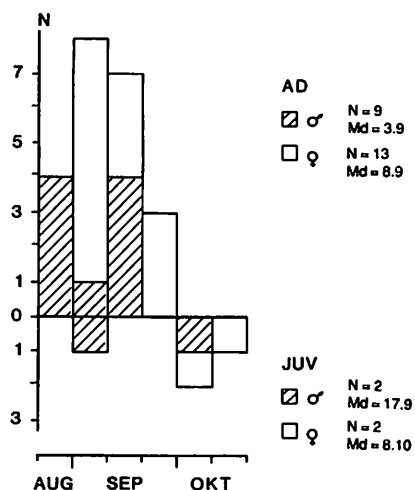
perioden. Det går därför knappast att uttala sig säkert om ungpåproduktionen enskilda år.

Figur 14. LÄRKFAK *Falco subbuteo*

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

De två första sträckarna noterades den 24 augusti och följdes av ytterligare två i slutet av denna månad. Under perioden 2-8 september sågs pilgrimsfalk nästan dagligen medan sträcket under resten av månaden var mer koncentrerat till vissa dagar. Som mest iaktogs tre fåglar den 15:e. I oktober bokfördes tre sträckare men en av dessa kan vara identisk med den unga hona som höll till på Måkläppen från mitten av månaden ända till räkningarnas slut. Totalt 26 pilgrimsfalkar innebär ett av de bästa resultaten under serien (Tab 2). Vid Stevns sågs 15 ex under hösten. Intressant är

Figur 15. PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

att notera att åtminstone 1 ex den 6.9, 3 ex den 17.9, 2 ex den 18.9, 1 ex den 20.9 och 2 ex den 27.10, alltså totalt nio fåglar inte noterades i Falsterbo. Pilgrimsfalken sträcker på bred front och forsar fram i högt tempo varför det är lätt att missa enstaka fåglar. Vid Hellebäck sågs 13 sträckare vilket kan jämföras med ett emdeltal på 5 ex perioden 1988-91.

Liksom närmast föregående år var andelen ungfåglar låg, vilket möjligen kan bero på sämre sträckväder i slutet av säsongen. Liksom tidigare kulminerade de adulta fåglarna (7.9) klart före de juvenila (2.10). Ungfågelpstoppen var den senaste hittills (Tab 3). En sak som skiljer pilgrimsfalken från alla övriga rovfåglar är att hanarna förefaller att sträcka före honorna hos såväl de gamla som hos ungfågeln. Det här presenterade materialet är visserligen litet, men det stöds av observationer från tidigare år. Bland de äldre fåglarna övervägde honorna som utgjorde 59 %, medan könskvoten var jämn bland de fåtaliga ungfågeln. Tidigare år har hanarna oftast varit i majoritet.

Av årets pilgrimsfalkar uppvisade en adult hona som sträckte den 7 september karaktärer

för den östliga rasen *calidus*. Även tidigare år har enstaka ljusa falkar av möjligt östligt ursprung noterats i Falsterbo.

Jaktfalk *Falco rusticolus*

En ungfågel sträckte den 20 oktober (Anders Jönsson). Jaktfalken är i Falsterbo en mycket sällsynt sträckare som setts under endast tre av sju säsonger (Tab 2).

Referenser

- Fenech, N. 1992. Fatal flight. Quiller Press, London.
- Gierow, M. 1992. Notiser: Fiskgjusen ökar, storlommen minskar. -*Anser* 31:267-268.
- Haukioja, E. & Haukioja, M. 1970. Mortality rates of Finnish and Swedish Goshawks (*Accipiter gentilis*). -*Finnish Game Research* 31:13-20.
- Kjellén, N. 1988. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön höstarna 1986 och 1987. -*Anser* 27:99-116.

Bivrák - en talrik art 1992 Foto: John Larsen

- Kjellén, N. 1989. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1988. -*Anser* 28:1-16.
- Kjellén, N. 1990A. Köns- och åldersskillnader hos flyttande och övervintrande rovfåglar i Skåne. -*Vår Fågelvärld* 49:211-220.
- Kjellén, N. 1990B. Ålders- och könsskillnader hos flyttande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1989. -*Anser* 29:173-190.
- Kjellén, N. 1991. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1990. -*Anser* 30:77-100.
- Kjellén, N. 1992A. Ålders- och könsskillnader hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1991. -*Anser* 31:81-100.
- Kjellén, N. 1992B. Differential timing of autumn migration between sex and age groups in raptors at Falsterbo, Sweden. -*Ornis Scandinavica* 23:420-434.
- Neideman, C. & Schönbeck, E. 1990. Erfarenheter från 10 års ringmärkning av fångade duvhökar. -*Anser* 29:245-260.
- Roos, G. 1991A. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1988. -*Anser* 30:1-28.
- Roos, G. 1991B. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1989 med en sammanfattning av sex *Carduelis*-arters uppträdande 1973-90. -*Anser* 30:229-258.
- SOF. 1990. Sveriges Fåglar. 2:a uppl. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Sylvén, M. 1987. Verksamheten inom Projekt Glada 1986. -*Vår Fågelvärld* 46:137-143.
- Søgaard, S. & Østerby, G. 1989. Höststräcket av bivråk *Pernis apivorus* vid Falsterbo 1977-86. -*Vår Fågelvärld* 48:191-201.
- Tjernberg, M. 1990. Projekt Bivråk - en kortfattad redogörelse för erhållna resultat 1989. Sveriges lantbruksuniversitet.
- Ulfstrand, S., Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. Visible Bird Migration at Falsterbo, Sweden. -*Vår Fågelvärld*, Suppl. 8.

Summary

For the seventh year in succession the migration of raptors over the Falsterbo peninsula was studied daily from the beginning of August until mid-November. The results from 1986-1991 have been published earlier (Kjellén 1988, 1989, 1990B, 1991, 1992A), while a summary of the results from the first five years was published in Ornis Scandinavica (Kjellén 1992B). The purpose was to investigate differences in migration pattern between ages and sexes in the various species. Generally two mobile observers were counting as close to the migrants as possible.

The results from 1992 are presented in Table 1, while Table 2 gives annual totals and the percentage of juveniles for the whole seven-year period. In the figures the material for each species is presented in 10-day periods. If the number of identified birds was sufficient, unidentified individuals were divided between age and sex groups in proportion to the percentages of the latter. Adults and juveniles, and sometimes the sexes, have been separated in the figures. The median date (Md) is given for each category together with the number of counted individuals (N). In most cases a cumulative diagram shows the total percentage of various categories having migrated at a certain time.

Most species occurred in below average numbers mainly due to unfavourable weather for migration in late September-early October. The summer was exceptionally warm and dry in Southern Sweden resulting in good numbers of juveniles in most raptors. Adult Honey Buzzards were counted in the highest numbers for many years, probably due to a higher concentration in strong southerly winds. Since the number of adults varies much between single years the percentage of juveniles has been compared to the average of adult migrants in the seven years (4828). This resulted in a percentage of juveniles of 35, 4, 6, 12, 5, 9, and 11 respectively in the years 1986-92. These values can be compared to those presented in Table 2. The Red Kite continues its increase in Scania where around 400 pairs now breed. Although the numbers in Falsterbo were lower than in the previous year this is

most likely due to weather factors. This also applies to the Marsh Harrier, another species currently increasing as a breeder in Sweden, as indicated by the figures in Table 2. The percentage of young has been steadily high all through the period. As in most other species where the sexes can be separated the females tend to migrate earlier than the males. Most species where the sexes can be separated show an even sex ratio in Falsterbo. In both Marsh and Hen Harrier however females are in a clear majority among adult migrants. This indicates a skewed ratio which may explain the high tendency towards polygamy in these species.

In contrast to most other raptors the three northern breeders, Hen Harrier, Rough-legged Buzzard and Merlin, seem to have had a rather poor breeding season, with comparatively low numbers. The White-tailed Eagle has increased productivity in late years and this is reflected by more birds migrating at Falsterbo (Table 2). Another rare breeding bird doing well is Montagu's Harrier. The Goshawk again occurred in good numbers with a majority of young males. This category seems to be the most migratory, probably due to it being less competitive on the breeding grounds. Although numbers were lower than normal the Sparrowhawk was again the most common migrant (Table 1). The percentage of young was the highest so far having varied rather

little during the seven-year period. Like in 1991 a large proportion of the Common Buzzards crossed the Sound further north, with high numbers counted at Hellebäck north of Helsingör on the Danish side. A high percentage of juveniles most likely reflects a good breeding season.

The large population of Ospreys breeding in Scandinavia seems to be doing well with increased totals in Falsterbo and a high percentage of juveniles. The Kestrel, like the Sparrowhawk, shows a surprisingly steady proportion of juveniles over the seven years (Table 2). The number of migrants varies rather much between single years, though. Females dominate among the adult migrants in most years and one reason for this may be more males wintering in Sweden. The Kestrel is one of the few species showing no significant difference in median date between the ages. Hobby occurred in average numbers with a slightly later migration peak than normal. A total of 26 migrating Peregrines is a good number consisting mainly of adult birds. This species is the only one where males seem to migrate ahead of females.

Rarities during the autumn included Pallid Harrier, Lesser Spotted Eagle, Steppe Eagle, Imperial Eagle, Eleonora's Falcon and Gyrfalcon.

Nils Kjellén, Ekologihuset, S-223 62 Lund

